

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **I. L.**, zastoupeného JUDr. Taťánou Chvalovou, advokátkou se sídlem Praha 2, Jana Masaryka 45, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí ze dne 22. 3. 2004, č. j. OAM-993/VL-18-12-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 2004, č. j. 60 Az 72/2004-8,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 2004, č. j. 60 Az 72/2004-8, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 22. 3. 2004, č. j. OAM-993/VL-18-12-2004, žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal žalobu ze dne 26. 3. 2004, jež byla z větší části (vyjma předtištěných formálních náležitostí) sepsána rusky.

Usnesením ze dne 5. 4. 2004 krajský soud vyzval žalobce, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení odstranil vady podání, a to předložením překladu svého podání ze dne 26. 3. 2004 do českého (tedy úředního) jazyka, a dále uvedením žalobních bodů, z nichž musí být patrné konkrétní skutkové a právní důvody, pro které považuje napadené výroky

rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Současně ho poučil o tom, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o jeho podání odmítne.

Žalobce na tuto výzvu nereagoval, krajský soud proto usnesením ze dne 17. 6. 2004 žalobu odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s. V odůvodnění uvedl, že podle § 18 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. má účastník právo jednat ve své mateřštině, tedy jen při ústním jednání před soudem má právo používat svůj mateřský jazyk. Písemná podání je však účastník řízení povinen předkládat v úředním (českém) jazyce a stejně tak písemnosti soudu jsou účastníkovi doručovány v jazyce českém. O tom byl žalobce poučen ve výzvě, na tuto však nereagoval a své podání nedoplnil. Žaloba tak postrádá žalobní body podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a pro tento nedostatek nelze v řízení před soudem pokračovat.

Ve včas podané kasační stížnosti doplněné k výzvě soudu, žalobce namítl, že krajský soud usnesením žalobu zamítl, přestože podle § 37 odst. 5 s. ř. s. ji může jen odmítnout. Dále uvedl, že použití cizího jazyka nemůže být samo o sobě důvodem pro odmítnutí podání. Soud je povinen učinit si sám závěr o obsahu takového podání, byť i za pomoci úředního překladu tak, aby mohl posoudit, zda skutečně trpí vadami, pro které nelze v řízení pokračovat. V daném případě tak však soud neučinil. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby usnesení krajského soudu bylo zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost důvodnou.

V posuzované věci se bylo třeba se zřetelem k obsahu a důvodům kasační stížnosti zaměřit na přezkoumání zákonnosti postupu krajského soudu a jeho rozhodnutí, jímž byla žaloba odmítnuta podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu musí žaloba obsahovat podle § 71 odst. 1 s. ř. s. kromě obecných náležitostí podání a) označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, b) označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, c) označení výroku rozhodnutí, které žalobce napadá, d) žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, f) návrh výroku rozsudku.

Ze soudního spisu plyne, že žalobcovo podání ze dne 26. 3. 2004 obsahuje předtištěnou část spočívající v označení krajského soudu, žalobce a žalovaného, a v označení podání za žalobu proti rozhodnutí žalovaného, přičemž proměnné údaje (identifikační data žalobce a datum vydání a číslo jednací napadeného rozhodnutí žalovaného) byly vypsány ručně, a dále souvislý rukou psaný text v azbuce.

Krajský soud v napadeném usnesení, stejně jako ve výzvě k odstranění vad podání ze dne 5. 4. 2004, vyslovil již výše uvedený názor, že účastník řízení má právo na tlumočnicka pouze pro účely nařízeného ústního jednání před soudem.

Nejvyšší správní soud však tento názor nesdílí.

Podle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Smyslem tohoto ustanovení je zajistit, aby účastník řízení, který neovládá jazyk, v němž řízení probíhá, nebyl znevýhodněn a mohl se soudem komunikovat v jazyce, kterému rozumí a kterým hovoří.

Soudní řád správní neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu), bylo třeba postupovat podle § 18 o. s. ř. Podle prvního odstavce tohoto ustanovení mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odstavce druhého pak soud účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z § 18 o. s. ř. tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo.

V posuzované věci má kasační soud za to, že potřeba ustanovit žalobci tlumočníka v řízení před krajským soudem najevo vyšla, a to zejména se zřetelem k obsahu podání ze dne 26. 3. 2004, jehož podstatná část byla sepsána v ruském jazyce. Žalobce sice nereagoval na výzvu krajského soudu k odstranění vad podání a k předložení překladu do českého jazyka, jestliže však krajský soud zastával názor, že podání (žaloba) ze dne 26. 3. 2004 neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., tím spíše pro něj musela vyvstat nutnost přeložit ruský psaný text, a to za účelem posouzení, zda žaloba je způsobilá k projednání či nikoliv.

Při posuzování postupu krajského soudu tak dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud pochybil, pokud v dané věci neustanovil žalobci tlumočníka.

Tím, že krajský soud nemohl posoudit tu část žaloby sepsanou v ruském jazyce, nebyly vytvořeny předpoklady pro posouzení toho, zda předmětná žaloba obsahovala náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s. Závěr krajského soudu, že žaloba postrádá vymezení žalobních bodů, tak byl za této situace předčasný.

Výše uvedené závěry o právu žalobce na tlumočníka odpovídají ústavně-konformnímu výkladu předmětných ustanovení, plynoucímu z čl. 37 odst. 4 Listiny a též z čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod [srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Luedicke, Belkacem a Koç proti Německu, podle kterého se záruka čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy neomezuje na tlumočení při soudním jednání, ale vztahuje se na překlad či tlumočení všech úkonů řízení zahájeného proti obviněnému, kterým potřebuje rozumět k tomu, aby se mu dostalo spravedlivého procesu].

Další stížní námitka, poukazující na formální vadu napadeného usnesení, je pak nepřipadná, když z originálu usnesení založeného v soudním spise je patrné, že krajský soud postupující podle § 37 odst. 5 s. ř. s. žalobu odmítl a nikoli zamítl, jak tvrdí žalobce.

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110

odst. 1 s. ř. s.), v němž, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2006

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu